

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 lutego 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	Sędzia SA Irena Mazurek
	Protokolant	sekretarz sądowy Sylwia Lipka

po rozpoznaniu w dniu 1 lutego 2023 r.

na rozprawie

sprawy z wniosku M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 14 czerwca 2021 r. sygn. akt IV U 1224/19

I. oddala apelację organu rentowego,

II. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób ,że ;

- uchyła zawarte w pkt I orzeczenie dotyczące ustalenia wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia wnioskodawczyni M. K., oraz pkt II ,

- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawczyni M. K. kwotę 180 zł (słownie; sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego ,

III. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawczyni M. K. kwotę 240 zł (słownie; dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

Sygn. akt III AUa 650/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 1 lutego 2023 r.

Decyzją z dnia 10 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w J. stwierdził, że M. K. , jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą , nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom : emerytalnemu , rentowym i wypadkowemu od 19 października 2013 r. jak również dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 19 października 2013 r. do 6 stycznia 2018 r. i od 1 lutego 2018 r. W podstawie prawnej decyzji powołane zostały: art. 83 ust. 1 pkt. 1, art. 6 ust. 1 pkt. 5 , art. 11 ust. 2 ,art. 12 ust. 1 , art. 13 pkt. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j . Dz.U z 2019 r. ,poz. 300) oraz art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t. j. Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 29 kwietnia 2018 r. i art. 3 ustawy z dna 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646). Z kolei w uzasadnieniu faktycznym decyzji organ rentowy, opisując w szczegółowy sposób przebieg i wyniki wszczętego z urzędu w dniu 11 lipca 2019 r. postępowania w sprawie podlegania przez M. K. ubezpieczeniom społecznym , naprowadzał , że wznowiona przez nią z dniem 19 października 2013 r. , po zaledwie miesiącu przerwy , działalność gospodarcza , przy zadeklarowaniu maksymalnej wysokości podstawy wymiaru składek , w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe , przy następczym pobieraniu od stycznia 2014 r. przez 5,5 roku wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , z nieproporcjonalnym do tych świadczeń wkładem składek na ubezpieczenia społeczne , nie może stanowić tytułu ubezpieczeń społecznych wnioskodawczyni ponieważ narusza zasady współżycia społecznego ,w tym zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, a więc zasadę solidaryzmu ubezpieczeń społecznych , przy wskazaniu przez organ rentowy w tym względzie na art. 58 § 2 k.c. , z jednoczesnym powołaniem się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r. I UK 156/15,OSNP 2017/12/166.

Wnioskodawczyni M. K. odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Krośnie i domagając się jej zmiany poprzez potwierdzenie tytułu ubezpieczeń związanego z prowadzoną pozarolniczą działalnością gospodarczą , przy obciążeniu pozwanego organu rentowego poniesionymi kosztami postępowania , zarzuciła , że wbrew stanowisku Zakładu prowadzona przez nią już od 1 kwietnia 2012 r. działalność gospodarcza w zakresie zakładu pogrzebowego pod firmą (...) „ stanowi tytuł ubezpieczeń społecznych , ponieważ jest to działalność profesjonalna , zorganizowana , ciągła i nastawiona na zysk , co potwierdzają przedłożone przez nią jeszcze w postępowaniu przedsądowym liczne dowody z dokumentów , a co dodatkowo mogą potwierdzić wnioskodawcy do przesłuchania w postępowaniu sądowym świadkowie . Równocześnie odwołująca się podkreślała , przywołując w tym względzie uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r. II UZP 1/10 , OSNP 2010/21-22/267 , że organ rentowy nie ma prawa kwestionować wysokości zadeklarowanej przez nią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne skoro mieściła się ona w ustawowych granicach , a z kolei pobieranie świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , podyktowane było obiektywnie istniejącymi okolicznościami związanymi czy to ze stanem jej zdrowia czy dziecka , przy czym organ rentowy nigdy nie zakwestionował zasadności wystawianych zwolnień lekarskich . W końcu wnioskodawczyni podkreślała , że wszystkie podejmowane przez nią działania nastawione były na osiągnięcie zysku, a że nie zawsze był to zysk zadawalający wynikało z różnych względów w tym m.in. z okresów jej długotrwałej niezdolności do pracy .

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie odwołania wnioskodawczyni , przy obciążeniu jej poniesionymi przez organ rentowy kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych podtrzymując argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji , wnosząc dodatkowo o przeprowadzenie w postępowaniu sądowym dowodu z zeznań świadka G. K.- męża wnioskodawczyni -na okoliczność sposobu i zakresu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej .

Sąd Okręgowy w Krośnie , po rozpoznaniu sprawy , wyrokiem z dnia 14 czerwca 2021 r. (sygn. akt IV U 1224/19);

- w pkt. I - zmienił zaskarżoną decyzję ZUS stwierdzając, że wnioskodawczyni M. K. , jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą , podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowymi i wypadkowemu od 19 października 2013 r. oraz dobrowolnie

ubezpieczeniu chorobowemu w okresach od 19 października 2013 r. do 6 stycznia 2018 r. i od 1 lutego

2018 r. , ustalając jednocześnie, że podstawa wymiaru składek na te ubezpieczenia w okresie od 19 października 2013 r. do 24 października 2016 r. odpowiada kwocie 30 % minimalnego wynagrodzenia, a od dnia 25 października 2016 r. kwocie stanowiącej 60% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego,

-w pkt. II –oddalił odwołanie w pozostałym zakresie, ,

- w pkt III - koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami wzajemnie zniósł. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy w Krośnie ustalił, że M. K. rozpoczęła prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej polegającej na prowadzeniu zakładu pogrzebowego w kwietniu 2012 r. , zawieszając następnie z dniem 18 września 2013 r. prowadzenie tej działalności na okres jednego miesiąca i podejmując ją ponownie z dniem 19 października 2013 r. W tym pierwszym okresie wnioskodawczyni nie zatrudniała nikogo ani nie korzystała z pracy stażystów wynajmując lokal w B. , w którym znajdowało się biuro zakładu pogrzebowego oraz sklep z trumnami, wieńcami, zniczami i innymi artykułami stosowanymi przy pochówku zwłok , przy czym zakład pogrzebowy wnioskodawczyni nie zajmował się samą organizacją pogrzebów , bo te zlecane były przez nią trzem innym zakładom pogrzebowym jako podwykonawcom. W tym też okresie działalność gospodarcza wnioskodawczyni była dochodowa . Jednocześnie odwołująca się deklarowała najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne . Po podjęciu działalności gospodarczej z dniem 19 października 2013 r. M. K. zadeklarowała maksymalną wysokość podstawy wymiaru składek , uiszczając należne od tej podstawy składki , w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za cztery miesiące. We wskazanych miesiącach (od października 2013 r. do stycznia 2014 r.) wnioskodawczyni osiągała przychody aczkolwiek były one niższe od opłacanych składek . Deklarując maksymalną podstawę wymiaru składek wnioskodawczyni była w ciąży . Dziecko urodziło się (...) przy czym od 20 stycznia 2014 r. odwołująca się przebywała na ciągłym zwolnieniu lekarskim .

W okresie od 6 marca 2014 r. do 4 marca 2015 r. M. K. korzystała z zasiłku macierzyńskiego po którym nie powróciła do działalności ponieważ w związku z kolejną ciążą korzystała ze zwolnień lekarskich w okresie od 5 marca 2015 r. do 27 kwietnia 2015 r. Od 28 kwietnia 2015 r. do 25 kwietnia 2016 r. odwołująca się przebywała na kolejnym zasiłku macierzyńskim , po którym znów była niezdolna do pracy do dnia 24 października 2016 r. Następnie występowały okresy kilkudniowych czy kilkunastodniowych przerw w okresach pobierania zasiłków chorobowych czy zasiłków opiekuńczych , po czym z dniem 6 stycznia 2018 r. wnioskodawczyni nabyła prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, po którym następowały kolejne okresy niezdolności do pracy z powodu choroby bądź choroby dziecka . Suma pobranych w tym czasie przez wnioskodawczynię zasiłków wyniosła 331.480,22 zł w sytuacji gdy opłacane przez nią składki stanowiły kwotę 13.597,51 zł . Jednocześnie , opierając się na dowodach z dokumentów , Sąd I instancji ustalił, że pomimo częstych długotrwałych okresów niezdolności wnioskodawczyni do pracy działalność gospodarcza była nieprzerwanie prowadzona przy pomocy stażystów , zatrudnionych pracowników czy ojca wnioskodawczyni i działalność ta w każdym roku na przestrzeni lat 2012 - 2018 była dochodowa, choć w poszczególnych latach przynosiła niewielki zysk , co wg. oceny Sądu Okręgowego w Krośnie miało wskazywać, iż działalność ograniczona była do sprzedaży towarów oferowanych w sklepie należącym do zakładu pogrzebowego wnioskodawczyni i pośrednictwa przy organizowaniu pogrzebów. W świetle powyższych ustaleń Sąd I instancji, dokonując oceny prawnej sprawy uznał , że nie dają one podstawy do wyłączenia wnioskodawczyni z ubezpieczeń społecznych jako przedsiębiorcy , jako że we wskazanych w zaskarżonej decyzji okresach M. K. rzeczywiście prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą i to w sposób ciągły, zorganizowany i nastawiony na zysk. Równocześnie Sąd Okręgowy w Krośnie zauważał , że przywołany przez pozwanego organ rentowy w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji art. 58 § 2 k.c. nie może mieć w przedmiotowej sprawie zastosowania jako, że nie odnosi się do czynności faktycznych sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, a wyłącznie do czynności prawnej niezgodnej z tymi zasadami , przy czym ZUS nie wskazał jakiej czynności prawnej miałyby to

w tym wypadku dotyczyć . Jednocześnie Sąd I instancji uznał ,że zadeklarowanie przez wnioskodawczynię przy podjęciu zawieszanej działalności gospodarczej maksymalnej wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe i to w stanie ciąży ewidentnie wskazywało na zamiar uzyskania przez odwołującą się wysokich świadczeń z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co ocenić należy jako sprzeczne z zasadą solidaryzmu , bo odbywało się to kosztem innych uczestników tego systemu , a jednocześnie

fakt , że kwoty tych składek przewyższały osiągnane dochody pozbawiało działalności gospodarczej wnioskodawczyni charakteru zarobkowego . Wobec powyższego ,powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2018 r. I UK 208/17 ,LEX nr 2541912 Sąd Okręgowy w Krośnie uznał, że w niniejszym postępowaniu sądowym istnieją przesłanki do dokonania stosownej korekty podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia odwołującej się w kwotach odpowiadających 30% minimalnego wynagrodzenia od dnia 19 października 2013 r. do dnia 24 października 2016 r. i 60% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego od 25 października 2016 r. . W podstawie prawnej wyroku powołany zostały art. 477¹⁴ § 2 i § 1 k.p.c. , zaś w zakresie przyjętego rozstrzygnięcia o kosztach procesu art. 100 k.p.c. .

Wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 14 czerwca 2021 r. zaskarżony został w całości przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. .

Z kolei odwołująca się M. K. zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie w części dotyczącej skorygowanej wysokości podstawy wymiaru składek, jak też kosztów procesu . O ile więc skarżący organ rentowy zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie dowodu z przesłuchania świadka G. K. jak też przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji naruszenie przepisów prawa materialnego w tym powołanych w podstawie prawnej zaskarżonej decyzji przepisów ustawy systemowej jak i art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej a następnie art.3 ustawy Prawo przedsiębiorców, przez ich niewłaściwe zastosowanie , czy w końcu art. 58 § 2 k.c. , w tym wypadku przez niezastosowanie tego przepisu w ocenie prawnej sprawy , wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania wnioskodawczyni przy obciążeniu jej poniesionymi przez organ rentowy kosztami zastępstwa procesowego za obie instancje , ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów procesu , o tyle wnioskodawczyni M. K. zarzucając m.in. naruszenie art. 18 ust. 8

w zw. z art. 20 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ich niezastosowanie ,wniosła o zmianę zaskarżonej części wyroku poprzez stwierdzenie, że wysokość podstawy wymiaru składek w spornym okresie odpowiadała kwotom przez nią zadeklarowanym ,przy obciążeniu pozwanego organu rentowego kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje. W uzasadnieniu wniesionych środków odwoławczych ; skarżący organ rentowy przede wszystkim akcentował nierentowność prowadzonej przez wnioskodawczynię działalności gospodarczej , a także fakt ,że de facto przy długotrwałych okresach jej nieobecności działalność była prowadzona nie przez wnioskodawczynię ale jej ojca i przy pomocy zatrudnionych pracowników i stażystów , a z kolei wnioskodawczyni kwestionowała stanowisko Sądu I instancji o dopuszczalności weryfikacji zadeklarowanej przez nią podstawy wymiaru składek , powołując się raz jeszcze na uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r. II UZP 1/10, OSNP 2010/21-22/267 , jak również orzecznictwo sądów apelacyjnych , w tym wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia : 15 lipca 2015 r. III AUa 278/15 , LEX nr 1765963 i 18 marca 2015 r. III AUa 938/14 , LEX nr 1667617

Równocześnie pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni jako bezzasadnej (v. k- 90 oświadczenie pełnomocnika organu rentowego złożone na rozprawie apelacyjnej) . Podobnie wnioskodawczy w pisemnej odpowiedzi na apelację organu rentowego wniosła o jej oddalenie , przy obciążeniu skarżącego Zakładu poniesionymi kosztami zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ,rozpoznając apelacje :pozwanego organu rentowego i wnioskodawczyni M. K. ,zważył co następuje :

Odnosząc się w pierwszym rzędzie do dalej idącej apelacji pozwanego organu rentowego stwierdzić z całą mocą należy ,że jest ona bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu .

Zaskarżony bowiem wyrok Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia

14 czerwca 2021 r. , w części potwierdzającej istnienie po stronie M. K. ważnego tytułu ubezpieczeń społecznych w związku z prowadzoną przez nią w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji ZUS działalnością gospodarczą jest –ocenie Sądu Apelacyjnego – wyrokiem trafny i odpowiadającym prawu .

Już na wstępie podkreślić należy, że nieporozumieniem jest sformułowany w apelacji zarzut naruszenia art. 233 §1k.p.c. przez bezpodstawne pominięcie dowodu z przesłuchania świadka G. K., w sytuacji gdy do przeprowadzenia tego dowodu w ogóle nie doszło w związku z oddaleniem zgłoszonego w tym przedmiocie przez organ rentowy wniosku dowodowego, postanowieniem Sądu Okręgowego w Krośnie wydanym na rozprawie w dniu 14 czerwca 2021 r. (v. k- 34 v). W takim bowiem przypadku apelujący mógł co najwyżej wnieść o rozpoznanie tego niezaskarżonego postanowienia Sądu I instancji w trybie art. 380 k.p.c. , wnioskując równocześnie o przeprowadzenie na tym etapie postępowania pominiętego przez Sąd Okręgowy dowodu i to też tylko o tyle o ile uprzednio skutecznie zgłosił w tym przedmiocie zarzut procesowy , o jakim stanowi art. 162 k.p.c. (bliżej na ten temat m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946) Skoro jednak tak się nie stało to omawiany zarzut nie może być uznany za skuteczny , niezależnie od tego , że oczywistym jest, iż w świetle obszernego materiału dowodowego, w tym w szczególności dowodów z dokumentów , zeznania męża odwołującej się G. K. - jak słusznie uznał Sąd I instancji -były zbędne dla rozstrzygnięcia o istocie sporu (marginalnie jedynie odnotować przyjdzie , że sam pozwany organ rentowy w prowadzonym postępowaniu przedsądowym nie uznał za konieczne przeprowadzenia dowodu z przesłuchania ww.) . Za równie nieskuteczny uznany być także musi zarzut naruszenia powołanego wyżej art. 233 § 1 k.p.c. mający polegać na przekroczeniu przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny dowodów , skutkując nieuprawnionym uznaniem , że to wnioskodawczyni w spornym okresie prowadziła działalność gospodarczą gdy

w rzeczywistości działalność ta prowadzona była przez jej ojca , skoro skarżący nie wskazuje konkretnych dowodów z których twierdzenie to wyprowadza , względnie tych które w opisanym przedmiocie zostały niewłaściwie ocenione przez Sąd Okręgowy (bliżej o przesłankach skuteczności omawianego zarzutu m.in. w wyrokach Sądu Najwyższy z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01, , 28 kwietnia 2004 r., V CK 398/03 , czy 3 października 2004 r., III CK 245/04) , a jednocześnie zdaje się zapominać , że zasada wolności działalności gospodarczej (art.22 Konstytucji RP) oznacza, że nie można ingerować w sposób prowadzenia i wykonywania tej działalności , bowiem jedynie istotne jest to czy dany przedsiębiorca faktycznie uczestniczy w obrocie gospodarczym jako podmiot ponoszący ryzyko gospodarcze (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2008 r. I UK 138/08 ,OSNP 2010 /11-12/144

i z dnia 9 czerwca 2009 r. III UK 24/09 ,LEX nr 518053) . Tym samym skoro w okolicznościach faktycznych przedmiotowej sprawy to wnioskodawczyni swoim podpisem firmowała zawierane umowy tak ze zleceniobiorcami , pracownikami ,czy kontrahentami i na nią też wystawiane były faktury , to okoliczność , że pod jej nieobecność w prowadzeniu działalności pomagał jej ojciec działając na podstawie stosownego upoważnienia czy choćby w ramach pomocy rodzinnej nie może pozbawiać odwołującej się przymiotu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 8 ust.6 pkt 1 ustawy

o systemie ubezpieczeń, mając dodatkowo na względzie treść wpisu do (...), który stanowi uzasadnione domniemanie prowadzenia przez osobę tam wskazaną – w tym więc wypadku wnioskodawczynię - działalności gospodarczej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2000 r. II UKN 568/99,OSNAPIUS 2001/22/678). Jednocześnie naprowadzona wyżej okoliczność stanowi potwierdzenie zachowania ciągłości prowadzonej przez odwołującą się pozarolniczej działalności gospodarczej, pomimo licznych okresów zasiłkowych z których korzystała ,przy bezdyskusyjnym odpowiednim zorganizowaniu tej działalności , co m.in. przejawiało się w zatrudnianiu stażystów czy innych osób w oparciu o umowy cywilnoprawne, nie mówiąc już

o wynajmie lokalu , zakupie komory chłodniczej do przechowywania ciał , karawanu

i jego nagłośnienia, reklamowaniu swoich usług itp. , które to fakty wykazane zostały przez wnioskodawczynię stosownymi dokumentami jak też fotograficznym materiałem poglądowym , jeszcze na etapie postępowania przedsądowego przed organem rentowym . Prowadzenie zakładu pogrzebowego jest przy tym niewątpliwie działalnością zawodową (profesjonalną) w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej czy art. 3 następnie obowiązującej ustawy Prawo przedsiębiorców , a w kontekście niepodważanego przez skarżący organ rentowy ustalenia Sądu I instancji , iż w każdym roku prowadzenia tej działalności generalnie przynosiła ona dochody, to choć

były one niewysokie, w dostateczny sposób, w ocenie Sądu Apelacyjnego, uzasadniają uznanie, że prowadzona przez M. K. działalność gospodarcza miała charakter zarobkowy. W tym kontekście właściwym będzie podkreślenie, że w przypadku tego kryterium działalności gospodarczej jako tytułu ubezpieczeń, co prawda kładzie się nacisk na podporządkowanie regułom zysku

i opłacalności (zasadę racjonalnego gospodarowania), ale jednocześnie decydująca w tej kwestii jest sama wola przedsiębiorcy jako jedynie ponoszącego w tym wypadku ryzyko gospodarcze, zważywszy dodatkowo, że stopień natężenia prowadzenia działalności, a tym samym i wysokość uzyskiwanego przychodu może się zmieniać. Tym samym jedynie istotne jest to, czy przedsiębiorca nastawiony był na uzyskanie przychodu i podejmował stosowne w tym kierunku działania, co miało miejsce w przypadku wnioskodawczyni (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2016 r., I UK 455/15, LEX nr 2122404 i z dnia 15 marca 2018 r. III UK 74/17, LEX nr 2497578, czy wyroki sądów apelacyjnych: w Białymstoku z dnia 6 marca 2018 r., III AUa 762/17, LEX nr 2488751 i w Lublinie z dnia 19 września 2017 r., III AUa 1315/16, LEX nr 2376977). W konsekwencji powyższego, skoro prowadzona przez wnioskodawczynię działalność gospodarcza była działalnością zawodową, właściwie zorganizowaną, prowadzoną w sposób ciągły i nakierowaną na uzyskanie przychodu, to Sąd Okręgowy w Krośnie, dokonując oceny prawnej sprawy, właściwie uznał, że po stronie odwołującej się, w okresach wskazanych w zaskarżonej decyzji ZUS, istnieje tytuł ubezpieczeń przewidziany w art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

(t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.). Równocześnie w zdecydowany sposób należy odrzucić zarzut skarżącego naruszenia art. 58 § 2 k.c. Tak jak bowiem słusznie uznał Sąd I instancji przepis ten nie może mieć swego zastosowania do oceny ważności tytułu ubezpieczeń osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą (stąd też zupełnie chybione powoływanie się przez organ rentowy na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2016 r. I UK 156/15, OSNP 2017/12/166, jako, że odnosi się do pracowniczego tytułu ubezpieczeń), ponieważ tytuł ten nie jest oparty na więzi zobowiązaniowej, a stosunek ubezpieczenia społecznego nie jest stosunkiem cywilnoprawnym. Jednocześnie – zdaniem Sądu Apelacyjnego w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę – w żaden sposób nie da się uzasadnić stosowania takiej oceny per analogia na wzór tej dokonywanej w przypadku umów

o pracę przy powołaniu się na wyrażoną w art. 2 a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zasadę równego traktowania ubezpieczonych ponieważ stanowi ona

o niedopuszczalności różnicowania sytuacji ubezpieczonych wyłącznie z uwagi na płeć, stan cywilny czy stan rodzinny. Ponadto stosownie do art. 2a ust. 3 ustawy systemowej na tę zasadę może się powołać ubezpieczony, który uważa, że nie zastosowano wobec niego zasady równego traktowania, a nie organ ubezpieczeniowy.

W końcu poszanowanie zasady równego traktowania polega na przyznaniu osobom należącym do grupy gorzej traktowanej tych samych korzyści jakie przysługują osobom uprzywilejowanym, a nie odwrotnie (por. uzasadnienie uchwały 7 sędziów z dnia 21 kwietnia 2010 r. III UZP 1/10, OSNP 2010/ 21-22/267).

Wszystko to razem prowadzić więc musi do potwierdzenia prawidłowości stanowiska Sądu Okręgowego w Krośnie o ważnym tytule ubezpieczeń M. K., w okresach zakwestionowanych przez ZUS. Mając więc powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 k.p.c. orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

Odnosząc się z kolei do apelacji wnioskodawczyni stwierdzić należy, że wniesionych przez nią środek odwoławczy skutkować musi wydaniem przez tutejszy Sąd orzeczenia reformatoryjnego w postaci uchylecia zaskarżonej części pkt I i w całości pkt II wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 14 czerwca 2021 r. z jednoczesnym zweryfikowaniem przyjętego w jego pkt III rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Powyższe jest przede wszystkim skutkiem uznania braku uprawnienia Sądu

I instancji do orzekania o wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wnioskodawczyni w sytuacji gdy, wyznaczająca jedynie zakres kontroli sądowej i sposób rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99, OSNP 2000/15/601) treść zaskarżonej decyzji ZUS jak i zakres żądania odwołania odnosiły się wyłącznie do samego tytułu ubezpieczeń, a jest to już stanowisko ugruntowane w orzecznictwie tut. Sądu Apelacyjnego, w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę, czego przykładem może być chociażby wyrok z dnia 11 lutego 2022 r. III AUa 295/20, LEX nr 3308390

(w której notabene występował ten sam co w niniejszej sprawie Oddział ZUS w J.) .

Tym samym raz jeszcze powtórzyć należy , że Sąd Apelacyjny w Rzeszowie nie podziela w tym względzie odmiennego stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w uzasadnieniu wyroku z dnia 5 września 2018 r. I UK 208/17, LEX nr 2541912

(na którym to orzeczeniu oparł się w zaskarżonym rozstrzygnięciu Sąd I instancji) zwracając uwagę , że przyjęcie powyższego stanowiłoby o pozbawieniu strony możliwości obrony swych praw w całym toku postępowania, które w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych inicjowane jest postępowaniem administracyjnym przed organem rentowym. Niezależnie od tego zauważyć przyjdzie , że w przypadku osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą , wobec brzmienia art. 18 ust. 8

w zw. z art. 20 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych , wycena pracy ubezpieczonego (na wzór tej dokonywanej w przypadku pracowników) nie musi prowadzić do prostego ustalenia (jakim posłużył się Sąd Okręgowy w Krośnie) , że podstawę wymiaru składek stanowi kwota odpowiadająca czy to 30 % wynagrodzenia minimalnego (art. 18 a ustawy systemowej – preferencyjna podstawa wymiaru składek, choć i w tym względzie Sąd I instancji popełnił błąd, bo z preferencyjnych zasad opłacania składek wnioskodawczyni mogła skorzystać jedynie przez okres 24 miesięcy kalendarzowych tj. do kwietnia 2014 r. , a nie jak przyjął Sąd Okręgowy ,

do dnia 24 października 2016 r.) czy 60% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego , skoro w tym wypadku ma ona co do zasady jedynie mieścić się w przedziale od ww. kwoty minimalnej do kwoty stanowiącej 250% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. W końcu istotnym by było jakimi przesłankami kierowałby się organ rentowy weryfikując podstawę wymiaru składek z omawianego tytułu ubezpieczeń , bo o ile w przypadku ubezpieczonych pracowników właściwymi są te przewidziane w art. 13 k. p. i art. 78 k. p. , o tyle w przypadku prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą trudno znaleźć takie kryteria ,

a gdyby jedynym był osiągnięty dochód to tak jak konkretnie w przypadku odwołującej się , nie można by przecież wykluczyć, że stać ją było na zadeklarowanie podstawy wymiaru składek w wysokości przenoszącej przyjęte przez Sąd I instancji minimum . W tym kontekście nie do przyjęcia jest zatem również zawarte w omawianym orzeczeniu Sądu Najwyższego stwierdzenie, że decyzja o odmowie objęcia spornym tytułem podlegania ubezpieczeniom społecznym oznacza w istocie ustalenie podstawy wymiaru składek w zerowej wysokości , co więcej naprowadzone powyżej wątpliwości w zakresie samego sposobu weryfikacji podstawy wymiaru składek osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzą – zdaniem Sądu Apelacyjnego rozpoznającego przedmiotową sprawę – do zgola odmiennej niż przyjął to Sąd Najwyższy, a za nim bezrefleksyjnie Sąd Okręgowy w Krośnie, konkluzji o braku uprawnienia zarówno organu rentowego jak i sądu ubezpieczeń społecznych do kwestionowania kwoty zadeklarowanej przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność jako podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeśli mieści się ona w granicach określonych wyżej powołanymi przepisami ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych , co jednocześnie stanowi drugą przesłankę do weryfikacji zaskarżonej części wyroku Sądu I instancji .

Takie bowiem stanowisko wyrażone zostało w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r. III UZP 1/10 ,OSNP 2010/ 21-22/267 i jakkolwiek uchwała ta, jako nie mająca mocy zasady prawnej , zgodnie z art. 390 § 2 k.p.c. wiązała jedynie sąd pytający , to tak samo Sąd Okręgowy w Krośnie nie był związany powołanym przez siebie ww. wyrokiem Sądu Najwyższego z 5 września 2018 r. I UK 208/17, LEX nr 25419123 , co wymagało właściwej analizy obu tych rozstrzygnięć i dokonania wyboru jednego z nich jako bardziej przekonującego przy podaniu jakimi przesłankami kierował się w tym względzie Sąd I instancji tym bardziej , że odwołująca się konsekwentnie wskazywała na treść powołanej wyżej uchwały Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2010 r. Tego wszystkiego jednak zabrakło w uzasadnieniu zaskarżonej części rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Krośnie . Tymczasem Sąd Apelacyjny chciałby odnotować , że o ile w uzasadnieniu uchwały 7 sędziów z dnia 21 kwietnia 2010 r. III UZP 1/10 znalazły się szerokie wywody dotyczące zarówno charakteru norm prawa ubezpieczeń społecznych , jako odrębnych od norm prawa cywilnego w których stosunek ubezpieczeniowy nie jest stosunkiem cywilnoprawnym , a więc do oceny którego nie stosuje się art. 5 k.c. czy art. 58 k.c. , przy równoczesnym wyraźnym podkreśleniu , że z wyrażonej w art. 2 a ustawy systemowej zasady równego traktowania ubezpieczonych nie da się wyprowadzić kompetencji ZUS do

weryfikowania wysokości podstawy wymiaru składek osób prowadzących działalność gospodarczą , o tyle w wyroku Sądu Najwyższego

z dnia 5 września 2018 r. I UK 208/17 zabrakło stosownej w tym zakresie kontrargumentacji . Co więcej w uzasadnieniu tego orzeczenia Sąd Najwyższy nie dość , że

w ogóle nie odniósł się do powołanej uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r. III UZP 1/10 , to nadto na uzasadnienie swych racji powołał się na zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art.2a ustawy systemowej), co – jak zaznaczono wyżej -zasadnie wykluczone zostało przez Sąd Najwyższy w omawianej uchwale .Niezależnie od tego Sąd Najwyższy w ww. wyroku

z dnia 5 września 2018 r. I UK 208/17 , zupełnie opacznie zinterpretował wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 listopada 2017 r. P 9/15 (OTK-A 2017/78) uznając , że potwierdza on legalność kontroli oraz korygowania przez organ ubezpieczeń społecznych zawyżonych podstaw wymiaru składek z każdego tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym , gdy tymczasem wyrok ten odnosi się tylko i wyłącznie do możliwości ustalania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych innej – niż wynikająca z umowy o pracę - wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe . Co więcej w zaprezentowanym przez Prezesa ZUS, na potrzeby tego toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania, stanowisku z dnia 25 lutego 2015 r. , podzielono pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w ww. uchwale z dnia 21 kwietnia 2010 r. podkreślając, że w stosunku do ubezpieczonych przedsiębiorców przepisy ustawy systemowej zawierają odmienną – niż

w przypadku pracowników - konstrukcję podstawy wymiaru składek , którą stanowi zadeklarowana kwota , przy czym bez względu na wysokość osiąganych z działalności przychodów czy dochodów, która jedynie musi się mieścić w granicach ustawowych. Jednocześnie przyznane zostało, że podstawą prowadzenia działalności gospodarczej jest wpis do centralnej ewidencji informacji działalności gospodarczej,

a nie umowa której ważność podlegałaby ocenie w świetle przepisów k.c. i dlatego też w odniesieniu do tych dwóch grup ubezpieczonych nie zachodzi nierówność traktowania . To także wyraźnie podkreślił Trybunał Konstytucyjny w pkt 5.2.1 – 5. 4 uzasadnienia ww. wyroku z dnia 29 listopada 2017 r. P 9/15 stwierdzając wprost , że nie można –z punktu widzenia możliwości korygowania przez ZUS podstawy wymiaru składek –uznać pracowników i przedsiębiorców za podmioty charakteryzujące się cechą relewantną . W tym miejscu odnotować też przyjdzie , jeszcze drugi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2018 r. II UK 301/17 ,LEX nr 2563553 ,

w którym także wyrażony został pogląd o możliwości kontroli zgłoszonej przez przedsiębiorcę podstawy wymiaru składek , niemniej jednak również i w tym wypadku przeważały względy słusznościowe, przy lakonicznym stwierdzeniu ,że „uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r nie zamyka problemu” , przy czym podkreślić należy ,że i w tym wypadku (tak jak we wcześniej omówionym wyroku z dnia 5 września 2018 r. I UK 208/17) kwestią sporną , objętą treścią zaskarżonej decyzji , był jedynie sam tytuł ubezpieczeń.

Reasumując z tych wszystkich wyżej naprowadzonych względów , w ocenie Sądu Apelacyjnego rozpoznającego przedmiotową sprawę, nie zaistniały żadne przesłanki do odstąpienia od dotychczas ugruntowanego na tle powołanej uchwały

7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r. III UZP 1/10 w omawianej kwestii poglądu (por. m. in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r.

I UK 350/11 i 11 grudnia 2014 r. I UK 145/14 , LEX nr1622302 jak też uzasadnienie uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2019 r. III UZP 1/19 , OSNP 2020/1/7 ,czy liczne wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie , w tym te przywoływane przez skarżącą z dnia 15 lipca 2015 r. III AUa 278/15 , LEX nr 1765963 i 18 marca 2015 r. III AUa 938/14 , LEX nr 1667617), że o ile ZUS nie dowodzi braku tytułu do objęcia ubezpieczeniem przedsiębiorcy to nie może podważać wysokości zadeklarowanej przez niego kwoty podstawy wymiaru składek , jeżeli mieści się ona w granicach określonych ustawą , bo art. 18 ust. 8 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych abstrahuje w tym względzie od wysokości osiągniętego przychodu zakreślając jedynie dolną i górną granicę (tak też w wyroku Sądu Apelacyjnego

w Gdańsku z dnia 20 kwietnia 2020 r. III AUa 1929/19 ,LEX nr 3033463). Jednocześnie przypomnieć należy , na co zwracał już uwagę Sąd Apelacyjny w Rzeszowie

w wyżej powołanych orzeczeniach , że o ile działania racjonalnego ustawodawcy zmierzające do stworzenia swoistej zachęty dla prowadzących działalność gospodarczą do deklarowania przez nich kwot wyższych od minimalnych celem

istotnego zasilania Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okazały się ostatecznie płonne stając się zarazem polem do różnego rodzaju nadużyć, to nie pozostaje nic innego jak tylko zmiana obowiązujących w tym względzie przepisów prawa, co z oczywistych względów nie leży w gestii orzekających sądów, przy wskazaniu na istniejący od 2012 r. projekt Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zmiany ustawy zasiłkowej, co ostatecznie nastąpiło dopiero z dniem 1 stycznia 2016 r. przez dodanie do niej art. 48a. Na koniec Sąd Apelacyjny zobowiązany jest także do odnotowania postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2021 r. III UZP 5/20, LEX nr 3253401 odmawiającego podjęcia uchwały w omawianej kwestii w uzasadnieniu, którego –uchylając się od odpowiedzi na zadane w tym przedmiocie przez Sąd Apelacyjny

w Lublinie pytanie - Sąd Najwyższy jedynie skonstatował, że” sprawa ma niejako kontekst historyczny wobec dodania z dniem 1 stycznia 2016 r. przepisu art. 48a do ustawy zasiłkowej „. Tymczasem jak wykazuje wiele tego rodzaju spraw, które trafiają na wokandę tutejszego Sądu jest to problem jeszcze o bardzo szerokim zasięgu czasowym.

Tak czy inaczej, zarówno z naprowadzonych wyżej względów proceduralnych jak i merytorycznych zaskarżona przez wnioskodawczynię część rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Krośnie nie mogła się ostać, stąd jej zmiana (pkt. II sentencji wyroku) na podstawie art.386 § 1 k.p.c., polegająca na uchyleniu orzeczenia ustalającego wysokość podstawy wymiaru składek, jak też oddalającego w pozostałym zakresie odwołanie wnioskodawczyni, przy jednoczesnej zmianie, także w oparciu

o wyżej powołany przepis, przyjętego przez Sąd I instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu, przez zasądzenie od pozwanego organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kwoty 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, stosownie do art. 98 § 1 k.p.c. i § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. ,

poz .1800 ze zm.). Tak określony końcowy wynik sprawy uzasadniał z kolei obciążenie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. kosztami zastępstwa procesowego skarżącej w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 240 zł, o czym orzeczono jak w pkt. III sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu minimalnej stawki wynagrodzenia fachowego pełnomocnika wnioskodawczyni przewidzianej w § 10 ust. 1 pkt. 2 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Zrządzenie:

1/ odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć :

- pełnomocnikowi wnioskodawczyni –adw. K. R., dokonując równocześnie zwrotu na rzecz ww. opłaty sądowej od wniosku o uzasadnienie
w kwocie 100zł jako nienależnej,

-pełnomocnikowi organu rentowego- radcy prawnemu R. W., dokonując równocześnie zwrotu akt organu rentowego ,

2/ kal.2 miesiące,

3/ następnie –w przypadku niewniesienia przez organ rentowy w ww. terminie skargi kasacyjnej –akta sprawy zwrócić Sądowi Okręgowemu w Krośnie .